

Organizacja pracy na lekcjach podstaw przedsiębiorczości

Zasady oceniania

Rok szkolny 2018/2019

Klasy:1a, 1b, 1c, 1d, 1e, 1f

Nauczyciel: Joanna Zięba

1. Ocenianie bieżące odbywa się zgodnie z kryteriami WSO, a śródroczne i końcowe wg obowiązującej skali, tj. **celujący (6), bardzo dobry (5), dobry (4), dostateczny (3), dopuszczający (2), niedostateczny (1)**
2. Na lekcjach podstaw przedsiębiorczości mogą być oceniane następujące obszary aktywności:
 - zapowiedziane sprawdziany, kartkówki, odpowiedź ustna, aktywność na lekcji, praca z tekstami, praca w grupie, projekt uczniowski (praca indywidualna i w zespole).
3. Kryteria oceniania ucznia:
 - a) Sprawdziany jednogodzinne: zgodność z tematem, stopień wyczerpania tematu, poprawność merytoryczna, przejrzystość, czytelność.
 - b) Sprawdziany, kartkówki i inne prace punktowane oceniane będą według następującego przelicznika punktów:
 - celujący – ponad 100% (wiedza i umiejętności wykraczające poza program nauczania)
 - bardzo dobry – 91 – 100%
 - dobry – 75 – 90%
 - dostateczny – 51 – 74%

dopuszczający – 41 – 50%

niedostateczny – poniżej 40%

- c) Aktywność na lekcji: zaangażowanie ucznia, ciekawa i rzeczowa prezentacja przygotowanego materiału, udział w dyskusji, zgodność z bieżącym tematem.
- d) Odpowiedź ustna: znajomość zagadnienia, umiejętność kojarzenia różnych form informacji i wyciągania wniosków, sposób rozumienia tematu, poprawność języka, stosowanie właściwych terminów związanych z przedmiotem, jasność i logiczność wypowiedzi, samodzielność wypowiedzi, stopień wyczerpania tematu.
- e) Projekt uczniowski: oryginalność pomysłu, realność wdrożenia projektu, poziom merytoryczny projektu, kompletność projektu (stopień zgodności z wymaganą strukturą)
- f) Praca w grupie: poziom zaangażowania, poprawność merytoryczna, atrakcyjność formy i sposobu prezentacji, umiejętność porządkowania i hierarchizacji wiedzy wg stopnia ważności zdobytych informacji, umiejętność ustnego lub pisemnego przedstawienia zdobytych informacji.

4. Nauczyciel, wystawiając ocenę semestralną i roczną, bierze pod uwagę stopień spełnienia przez ucznia wymagań przedmiotowych. Analizuje:

- oceny częściowe wystawione za poszczególne formy aktywności ucznia wymienione w punkcie 2.
- czynione postępy,
- udział i sukcesy odniesione w konkursach przedmiotowych,
- pisemne opinie Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej

Wymagania edukacyjne oraz sposób kontroli spełnienia tychże wymagań edukacyjnych dla ucznia posiadającego odpowiednią opinię lub orzeczenie z poradni pedagogiczno-psychologicznej są dostosowywane według zawartych zaleceń.

Decydujący wpływ na ocenę śródroczną i końcową mają oceny wystawione z prac klasowych, kartkówek i projektów uczniowskich. Oceny z prac domowych i innych form pracy mają wpływ na podwyższenie lub obniżenie tej oceny.

5. Uczeń zobowiązany jest posiadać zalecany w danej klasie podręcznik do podstaw przedsiębiorczości, z którego będzie korzystał na zajęciach lekcyjnych i w domu.
Uczeń zobowiązany jest prowadzić zeszyt przedmiotowy, w którym systematycznie zapisuje notatki z lekcji oraz rozwiązuje zadania domowe. Nauczyciel ma prawo postawić ocenę niedostateczną uczniowi, który nagminnie uchyla się z tego obowiązku.
6. Sprawdziany z większej partii materiału są obowiązkowe i zapowiedziane z tygodniowym wyprzedzeniem.
Termin tego sprawdzianu zostanie wpisany do dziennika. Nauczyciel winien podać zakres materiału, który uczniowie mają opanować.
Prace pisemne nauczyciel zobowiązany jest ocenić i oddać uczniom w ciągu dwóch tygodni. Prace te po przejrzeniu, przeanalizowaniu i poprawie wracają do nauczyciela. Są one do wglądu dla rodziców w dniach konsultacji i zebrań.
7. Uczeń, który nie pisał zapowiedzianego sprawdzianu, jest zobowiązany do jego napisania w dodatkowym terminie ustalonym z nauczycielem. Jeżeli uczeń nie przystąpi do napisania pracy w ustalonym terminie, pisze ją na pierwszej wyznaczonej przez nauczyciela lekcji.
8. Uczeń obecny na lekcji, odmawiający odpowiedzi ustnej lub pisemnej otrzymuje ocenę niedostateczną.
9. Uczeń ma prawo poprawić w semestrze jeden ze sprawdzianów zapowiedzianych bez względu na uzyskaną przez niego ocenę.
Oceny z prac pisemnych uczeń może poprawić tylko raz w terminie ustalonym przez nauczyciela. Poprawa odbywa się na konsultacjach. Ocena z poprawy jest wpisywana obok poprzedniej oceny. Obydwie oceny brane są pod uwagę przy wystawianiu oceny końcowej.
Uczeń, który nie stawił się na umówiony termin poprawy, traci prawo do następnych poprawek w danym semestrze.
10. Korzystanie przez ucznia w czasie prac pisemnych i sprawdzianów z niedozwolonych pomocy jest podstawą do wystawienia oceny niedostatecznej.

11. Uczniowie indywidualnie lub w zespołach dwuosobowych mogą przygotowywać zadanie kompleksowe – projekt edukacyjny w terminie ustalonym przez nauczyciela. W przypadku nieobecności ucznia na zajęciach, na których mija termin oddania projektu, jest on zobowiązany do dostarczenia go nauczycielowi w kolejnym dniu, w którym jest obecny.
12. Uczeń ma prawo zgłosić jedno nieprzygotowanie w semestrze, bez podania konkretnej przyczyny (nieprzygotowanie musi być zgłoszone przed rozpoczęciem lekcji).
Przy zgłoszeniu nieprzygotowania uczeń nie będzie miał sprawdzanego zadania domowego, nie będzie pisał niezapowiedzianej kartkówki, nie będzie pytany na lekcji. Natomiast nieprzygotowanie nie dotyczy wcześniej zapowiedzianych sprawdzianów, kartkówek ani wcześniej zapowiedzianych lekcji powtórzeniowych oraz terminów oddania projektów.
13. Uczeń zobowiązany jest samodzielnie odrabiać prace domowe. Ma jednak prawo do jednego zgłoszenia jej braku w semestrze. Brak zadania zostanie odnotowany w dzienniku, a uczeń zobowiązany jest do uzupełnienia braku do następnej lekcji.
W przypadku stwierdzenia przez nauczyciela, że zadanie zostało wykonane niesamodzielnie (plagiat, większe fragmenty ściągnięte z internetu, duże podobieństwo do pracy innego ucznia, itp.) uczeń/uczniowie otrzymują ocenę niedostateczną bez możliwości jej poprawy.
14. Ocena ucznia jest jawna, adekwatna do jego wiedzy i umiejętności, a wymagania zgodne z możliwościami ucznia. Na prośbę ucznia lub rodziców nauczyciel uzasadni swoją decyzję.
15. Wykonując prace nadobowiązkowe, wykraczające poza poziom nauczania, uczeń może uzyskać dodatkową ocenę.

16. W przypadku opuszczenia przez ucznia 25% zajęć edukacyjnych (licząc łącznie godziny usprawiedliwione i nieusprawiedliwione) nauczyciel ma prawo przeprowadzić pisemny sprawdzian frekwencyjny z materiału programowego przed końcem semestru.
17. Na lekcji uczniowi nie wolno korzystać z żadnych urządzeń telekomunikacyjnych bez wyraźnej każdorazowej zgody nauczyciela, powinny być one wyłączone i schowane. W przypadku użycia takich urządzeń na sprawdzianie (bez pozwolenia nauczyciela) wykonana praca ucznia będzie traktowana jako niesamodzielna czyli niespełniająca wymagań edukacyjnych na żadną z pozytywnych ocen.

WARUNKI POPRAWY OCENY PRZEWIDYWANEJ.

1. Nauczyciel przedstawia proponowaną ocenę końcoworoczną w terminie zawartym w WSO.
2. Uczeń ma możliwość uzyskania wyższej niż przewidywana oceny rocznej, jeśli w trakcie roku szkolnego spełnił następujące warunki:
 - solidnie przygotowywał się do zajęć, np. systematycznie prowadzi zeszyt przedmiotowy, robiąc na bieżąco notatki, na bieżąco odrabia zadania domowe,
 - w pierwszym terminie pisał sprawdziany, bądź pisał je w terminie wyznaczonym przez nauczyciela,
 - uzupełnił zaległe, na skutek nieobecności, partie materiału,
 - skorzystał z możliwości poprawy ocen przewidzianych w powyższych zasadach oceniania.
3. W przypadku wyrażenia przez ucznia chęci uzyskania oceny wyższej niż przewidywana (zgłoszenie takie musi nastąpić nie później niż na lekcji następnej po zapoznaniu uczniów z ocenami przewidywanymi), nauczyciel sprawdza spełnienie warunków ujętych w punkcie 2. Jeśli powyższe warunki zostaną spełnione, uczeń może przystąpić do sprawdzianu obejmującego treści nauczania w danej klasie. Sprawdzian oceniany jest zgodnie z obowiązującym w niniejszych zasadach przelicznikiem procentowym (pkt.3a) . Uczeń otrzyma ocenę wyższą niż przewidywana, gdy powyższy sprawdzian zostanie napisany na co najmniej:

- 41% możliwych do zdobycia punktów (w przypadku ubiegania się o ocenę dopuszczającą)
 - 51% możliwych do zdobycia punktów (w przypadku ubiegania się o ocenę dostateczną)
 - 75 % możliwych do zdobycia punktów (w przypadku ubiegania się o ocenę dobrą)
 - 91 % możliwych do zdobycia punktów (w przypadku ubiegania się o ocenę bardzo dobrą)
4. Nauczyciel wyznacza termin oraz zakres materiału obowiązujący ucznia. Sprawdzian ten jest przeprowadzany w sposób pisemny. Jeżeli uczeń nie zgłosi się w ustalonym terminie, wcześniej proponowana ocena zostaje podtrzymana.

Powyższy zapis nie dotyczy poprawy na ocenę celującą.

Wymagania edukacyjne z podstaw przedsiębiorczości

Rok szkolny 2018/2019

Klasy:1a, 1b, 1c, 1d, 1e, 1f

Nauczyciel: Joanna Zięba

Przygotowanie do zajęć i udział w nich oceniane są w następujący sposób:

- **stopień niedostateczny** – otrzymuje uczeń, który nie spełnił wymagań na ocenę dopuszczającą.
- **stopień dopuszczający** – otrzymuje uczeń, który:
 - przyswoił treści konieczne (uwzględnione w wymaganiach edukacyjnych),
 - zna podstawowe fakty (wynikające z treści wymagań koniecznych uwzględnionych w wymaganiach edukacyjnych) i przy pomocy nauczyciela potrafi wykonać polecenia wymagające zastosowania przewidzianych w programie umiejętności,
 - posiada niezbędną wiedzę z punktu widzenia realizacji celów przedmiotu i konieczną w toku dalszego kształcenia,
 - w wiadomościach ucznia w stosunku do materiału przewidzianego w podstawie programowej występują luki,
 - systematycznie prowadzi zeszyt przedmiotowy.
- **stopień dostateczny** – otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą a ponadto:
 - opanował wiadomości podstawowe (uwzględnione w wymaganiach edukacyjnych),
 - zna ważniejsze fakty (wynikające z treści wymagań podstawowych uwzględnionych w wymaganiach edukacyjnych) i potrafi je zinterpretować. Odpowiedź odbywa się przy niewielkim ukierunkowaniu ze strony nauczyciela;
 - potrafi obserwować zjawiska (zawarte w celach kształcenia podstawy programowej – wykorzystywanie form komunikacji werbalnej i niewerbalnej, funkcjonowanie przedsiębiorstw, mechanizmy funkcjonowania gospodarki i instytucji

rynkowych oraz rola państwa w gospodarce, zmiany i tendencje w gospodarce świata i Polski, formy inwestowania i wynikające z nich ryzyko, analiza rynku pracy, etyczne zachowania) i opisać je.

• **stopień dobry** – otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania na ocenę dostateczną a ponadto:

- przyswoił treści rozszerzające (uwzględnione w wymaganiach edukacyjnych),
- samodzielnie przedstawił większość wymaganych treści (wynikające z treści wymagań rozszerzających uwzględnionych w wymaganiach edukacyjnych) poprawnie pod względem języka przedmiotu, jednak nie wyczerpał zagadnienia,
- wykazuje zaangażowanie i wykazuje się aktywnością w merytorycznym prowadzeniu rozmowy, dyskusji,
- wykorzystuje zdobytą wiedzę w praktyce,
- dokonuje krytycznej oceny informacji (związanych z tematyką przedmiotu) płynących ze środków masowego przekazu

• **stopień bardzo dobry** – otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania na ocenę dobrą a ponadto:

- opanował treści dopełniające (uwzględnione w wymaganiach edukacyjnych),
- odpowiada wyczerpująco, swobodnie operuje faktami (wynikającymi z treści wymagań dopełniających uwzględnionych w wymaganiach edukacyjnych),
- dostrzega analogie oraz wyciąga wnioski, a także porównuje je i popiera przykładami,
- potrafi łączyć wiedzę z pokrewnych przedmiotów,
- aktywnie uczestniczy w zajęciach, kieruje pracą zespołu rówieśników
- samodzielnie rozwiązuje nietypowe problemy

• **stopień celujący** – otrzymuje uczeń który spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą a ponadto:

- za wiadomości i umiejętności samodzielnie przez niego przemyślane, znacznie wykraczające poza obowiązujący program nauczania
- za udział i osiągnięcia w olimpiadach i konkursach przedmiotowych lub znaczne zaangażowanie się w organizację i/lub uczestnictwo w przedsięwzięciach związanych z przedmiotem podstawy przedsiębiorczości (projekty edukacyjne, kursy e-learningowe, Powiatowe Targi Akademickie, Dzień Przedsiębiorczości, Spółdzielnia Uczniowska i inne);

Wymagania edukacyjne odnoszą się do realizowanych na lekcji tematów z następujących działów:

- *Komunikacja interpersonalna: Osoba przedsiębiorcza – człowiek we współczesnym świecie, Moje cechy i umiejętności – jak zarządzać swoimi zasobami, Role społeczne i rodzaje zachowań, Komunikacja społeczna. Kontrolowanie sposobu w jaki widzą nas inni (autoprezentacje i prezentacje), Podejmowanie decyzji, Dobry zespół - konflikty i sposoby ich rozwiązywania,*
- *Istota funkcjonowania gospodarki rynkowej: Gospodarowanie czyli o systemach ekonomicznych -od planu do rynku, Struktury rynkowe, Równowaga rynkowa i czynniki warunkujące istnienie rynku, Prawa konsumenta – co powinno się wiedzieć, robiąc zakupy? Reklamacja – korzystam ze swoich praw, Ingerować czy nie - rola państwa w gospodarce, Zmienna gospodarka – od recesji do dobrej koniunktury, Budżet państwa*
- *Pieniądz i bankowość: Ile wart jest pieniądz?, Instytucje finansowe w Polsce, Banki, Sztuka wyboru – analiza ofert. Rachunki i lokaty bankowe, Kredyty, Sztuka inwestowania. Ryzyko a zwrot z inwestycji, Giełda papierów wartościowych*
- *Podatki i ubezpieczenia: Roczne rozliczenie podatku dochodowego, Ubezpieczenia*
- *Przedsiębiorstwo: Przedsiębiorstwa i ich cele gospodarowania, Klasyfikacja przedsiębiorstw, Zostań swoim szefem, Sztuka zarządzania projektem – biznesplan, Kompetentny lider - zarządzanie przedsiębiorstwem, Jak sfinansować działalność gospodarczą? Marketing. Reklama – informuje czy omamia? Etyka w pracy i w biznesie*
- *Praca: Rynek pracy, Poszukiwanie pracy, Dokumenty aplikacyjne, Zrobić dobre wrażenie czyli rozmowa kwalifikacyjna, Zatrudnienie, Bezrobocie. Sytuacja na rynku pracy w UE*
- *Współpraca międzynarodowa: Handel zagraniczny. Współpraca gospodarcza Polski z zagranicą, Procesy globalizacji*

W sytuacji gdy uczeń posiada orzeczenie/opinię z Poradni Pedagogiczno – Psychologicznej wymagania edukacyjne są dostosowane do możliwości ucznia, zgodnie z zaleceniami.

Poziom wymagań

Lp.	Temat lekcji	konieczny (ocena dopuszczająca) <i>Uczeń:</i>	podstawowy (ocena dostateczna) <i>Uczeń:</i>	rozszerzający (ocena dobra) <i>Uczeń:</i>	dopelniający (ocena bardzo dobra) <i>Uczeń:</i>
1.	Osoba przedsiębiorcza – człowiek we współczesnym świecie	<ul style="list-style-type: none"> •wyjaśnia, czym jest przedsiębiorczość 	<ul style="list-style-type: none"> •wymienia cechy osoby przedsiębiorczej 	<ul style="list-style-type: none"> •wyjaśnia potrzebę i sposoby kształtowania cech przedsiębiorczych 	<ul style="list-style-type: none"> •analizuje kompetencje przedsiębiorcze •ocenia, które z nich są najważniejsze i uzasadnia swój wybór
2.	Moje cechy i umiejętności – jak zarządzać swoimi zasobami	<ul style="list-style-type: none"> •definiuje osobowość 	<ul style="list-style-type: none"> •wymienia własne cechy i umiejętności 	<ul style="list-style-type: none"> •analizuje mocne i słabe strony własnej osobowości, odnosi je do cech osoby przedsiębiorczej 	<ul style="list-style-type: none"> •rozdziela i charakteryzuje typy osobowości •wyjaśnia konieczność poznania samego siebie
3.	Role społeczne i rodzaje zachowań	<ul style="list-style-type: none"> •definiuje pojęcie „rola społeczna” •definiuje pojęcie „rola organizacyjna” •rozpoznaje podstawowe rodzaje zachowań, 	<ul style="list-style-type: none"> •rozdziela i charakteryzuje role przypisane i osiągnięte •wyjaśnia, czym są napięcie ról oraz konflikt ról i podaje przykłady 	<ul style="list-style-type: none"> •rozdziela i charakteryzuje własne role społeczne i typowe dla nich zachowania 	<ul style="list-style-type: none"> • wykazuje potrzebę przyjmowania postawy asertywnej w określonych sytuacjach

		w tym zachowania asertywne, podaje przyczyny i konsekwencje poszczególnych rodzajów zachowań	wystąpienia tych sytuacji <ul style="list-style-type: none"> •omawia poszczególne rodzaje zachowań w kontekście osoby przedsiębiorczej 		
4.	Komunikacja społeczna. Kontrolowanie sposobu w jaki widzą nas inni (autoprezentacje i prezentacje)	<ul style="list-style-type: none"> •wyjaśnia znaczenie terminów: „komunikacja społeczna”, „komunikacja interpersonalna”, „komunikacja werbalna”, „komunikacja niewerbalna” 	<ul style="list-style-type: none"> •wyjaśnia, czym jest komunikowanie się, i omawia przebieg tego procesu, charakteryzując poszczególne jego elementy •wyjaśnia znaczenie komunikacji niewerbalnej w życiu codziennym 	<ul style="list-style-type: none"> •rozdóżnia i charakteryzuje wybrane elementy mowy ciała •wyjaśnia, czym są bariery komunikacyjne, i podaje ich przykłady 	<ul style="list-style-type: none"> •wymienia i charakteryzuje elementy skutecznej komunikacji •definiuje pojęcie „empatia”
5.	Podejmowanie decyzji	<ul style="list-style-type: none"> •wyjaśnia znaczenie terminów: „decyzja”, „decydent”, „problem decyzyjny” •definiuje pojęcia: „gospodarstwo domowe”, „budżet domowy”, „deficyt budżetowy” 	<ul style="list-style-type: none"> •rozdóżnia i charakteryzuje fazy procesu decyzyjnego •wymienia i charakteryzuje bariery w podejmowaniu decyzji •omawia wady oraz zalety decyzji 	<ul style="list-style-type: none"> •wymienia i omawia zasady podejmowania racjonalnych decyzji •wyjaśnia, czym jest racjonalność decyzji •wymienia i charakteryzuje główne rodzaje wydatków gospodarstw domowych: 	<ul style="list-style-type: none"> •charakteryzuje rodzaje decyzji •tworzy budżet domowy swojej rodziny, a następnie zarządza nim •proponuje działania mające na celu zniwelowanie deficytu w budżecie domowym

			indywidualnych i zbiorowych •wymienia i charakteryzuje główne źródła dochodów gospodarstw domowych	konsumpcyjne i inwestycyjne (z podziałem na stałe i zmienne) •ocenia strukturę wydatków własnej rodziny	
6.	Dobry zespół - konflikty i sposoby ich rozwiązywania	•wyjaśnia znaczenie terminów: „konflikt”, „negocjacje”, „mediacje”, „arbitraż” •wymienia cechy i umiejętności przydatne w czasie negocjacji	•wymienia i charakteryzuje wybrane metody rozwiązywania konfliktów •wymienia zalety mediacji i arbitrażu	•wskazuje różnice między poszczególnymi rodzajami negocjacji i stylami rozwiązywania konfliktów	•rozdziela i charakteryzuje rodzaje konfliktów ze względu na podmiot i przedmiot konfliktu •identyfikuje i analizuje konflikty w zespole i proponuje metody ich rozwiązania, szczególnie w drodze negocjacji •wymienia i omawia zasady prowadzenia skutecznych negocjacji
7.	Gospodarowanie czyli o systemach ekonomicznych - od planu do rynku	•definiuje pojęcia: „gospodarka rynkowa”, „mechanizm rynkowy”, „popyt”,	•podaje najważniejsze różnice między gospodarką centralnie	•omawia proces transformacji polskiej gospodarki •wyjaśnia, na czym polegał plan	•przedstawia argumenty świadczące o nieefektywności gospodarki centralnie sterowanej

		<p>„podaż”, „plan Balcerowicza”</p> <ul style="list-style-type: none"> •wymienia filary gospodarki centralnie sterowanej i gospodarki rynkowej 	<p>sterowaną a gospodarką rynkową</p> <ul style="list-style-type: none"> •wymienia główne podmioty gospodarki rynkowej 	Balcerowicza	<ul style="list-style-type: none"> •charakteryzuje działania składające się na proces transformacji gospodarczej w Polsce
8.	Struktury rynkowe	<ul style="list-style-type: none"> •wyjaśnia znaczenie terminu „rynek” •wymienia funkcje rynku •klasyfikuje rynek wg przedmiotu wymiany 	<ul style="list-style-type: none"> •podaje różnice między rynkiem producenta a rynkiem konsumenta 	<ul style="list-style-type: none"> •wymienia i charakteryzuje główne modele struktur rynkowych (monopol, oligopol, konkurencję monopolistyczną, konkurencję doskonałą) 	<ul style="list-style-type: none"> •określa rodzaje rynków występujących w najbliższym otoczeniu
9.	Równowaga rynkowa i czynniki warunkujące istnienie rynku	<ul style="list-style-type: none"> •wyjaśnia znaczenie terminów: „popyt”, „podaż”, „cena”, „dobra komplementarne”, „dobra substytucyjne”, „cena równowagi rynkowej”, „punkt równowagi rynkowej” •definiuje prawo popytu •definiuje prawo 	<ul style="list-style-type: none"> •wymienia i charakteryzuje pozacenowe czynniki kształtujące popyt •wymienia i charakteryzuje pozacenowe czynniki kształtujące podaż 	<ul style="list-style-type: none"> •wskazuje zależność między cenami dóbr komplementarnych i dóbr substytucyjnych a wielkością popytu •analizuje na przykładzie przebieg krzywej podaży i krzywej popytu 	<ul style="list-style-type: none"> •wyjaśnia zjawiska nadwyżki rynkowej i niedoboru rynkowego •wyznacza na prostych przykładach punkt równowagi rynkowej

10.	Prawa konsumenta – co powinno się wiedzieć, robiąc zakupy? Reklamacja – korzystam ze swoich praw	<p>podaży</p> <ul style="list-style-type: none"> •wyjaśnia znaczenie terminów: „konsument”, „gwarancja”, „reklamacja”, „rękojmia” •wyjaśnia znaczenie terminów: „zakupy na odległość”, „odstąpienie od umowy” 	<ul style="list-style-type: none"> •wymienia i charakteryzuje podstawowe prawa konsumenta •wymienia instytucje zajmujące się ochroną praw konsumentów oraz określa ich cele i zadania •podaje różnice między reklamacją a gwarancją •wyróżnia prawa przysługujące konsumentom w wypadku zakupów na odległość 	<ul style="list-style-type: none"> •przedstawia prawa konsumenta z tytułu niezgodności towaru z umową •przedstawia prawa konsumenta z tytułu niezgodności towaru z umową w wypadku zakupów przez internet 	<ul style="list-style-type: none"> •przedstawia zasady składania reklamacji w wypadku niezgodności towaru z umową •przedstawia drogę egzekwowania własnych praw przez konsumenta •przedstawia drogę egzekwowania własnych praw przez konsumenta dot. zakupów przez internet
11.	Ingerować czy nie - rola państwa w gospodarce	<ul style="list-style-type: none"> •wyjaśnia znaczenie terminów: „interwencjonizm państwowy”, „dobra publiczne” •wyjaśnia i rozróżnia pojęcia: „polityka makroekonomiczna” i „polityka mikroekonomiczna 	<ul style="list-style-type: none"> •wymienia, rozróżnia i charakteryzuje funkcje ekonomiczne państwa 	<ul style="list-style-type: none"> •wymienia i charakteryzuje narzędzia oddziaływania państwa na gospodarkę •określa przyczyny ingerencji państwa w gospodarkę 	<ul style="list-style-type: none"> •określa cele polityki gospodarczej, a w jej ramach – polityki fiskalnej i polityki monetarnej

12.	Zmienna gospodarka – od recesji do dobrej koniunktury	<p>”</p> <ul style="list-style-type: none"> •wyjaśnia znaczenie terminów: „wzrost gospodarczy”, „rozwój gospodarczy”, „siła nabywcza waluty”, „cykl koniunkturalny” 	<ul style="list-style-type: none"> •rozdziela i opisuje wybrane wskaźniki wzrostu gospodarczego i rozwoju gospodarczego •wymienia fazy cyklu koniunkturalnego 	<ul style="list-style-type: none"> •wyjaśnia przyczyny różnic między nominalnym a realnym PKB •charakteryzuje zjawiska recesji i dobrej koniunktury w gospodarce •omawia przebieg klasycznego cyklu koniunkturalnego 	<ul style="list-style-type: none"> •porównuje wartości wybranych wskaźników wzrostu i rozwoju gospodarczego dla Polski z wartościami tych wskaźników dla innych państw •formułuje wnioski o poziomie rozwoju gospodarczego państwa na podstawie analizy odpowiednich wskaźników ekonomicznych •interpretuje wysokość i przyrost PKB
13.	Budżet państwa	<ul style="list-style-type: none"> •wyjaśnia znaczenie terminów: „budżet państwa”, „podatek”, „dług publiczny” •wyjaśnia znaczenie terminów: „zdolność prawna”, „osobowość prawna”, „podatnik”, 	<ul style="list-style-type: none"> •wymienia główne źródła dochodów państwa •wymienia główne wydatki budżetu państwa •argumentuje konieczność płacenia podatków •wymienia i charakteryzuje 	<ul style="list-style-type: none"> •wymienia, rozdziela i charakteryzuje funkcje budżetu państwa •wymienia, rozdziela i charakteryzuje podstawowe zasady budżetowe •wymienia i omawia rodzaje podatków •charakteryzuje 	<ul style="list-style-type: none"> •ocenia wpływ deficytu budżetowego i długu publicznego na gospodarkę •omawia klasyczne zasady podatkowe A. Smitha •omawia rolę podatku VAT w polskim systemie podatkowym •ocenia system

		„obowiązek podatkowy”, „przedmiot opodatkowania”, „stawka podatkowa”, „podstawa opodatkowania”	funkcje podatków •identyfikuje rodzaje podatków wg różnych kryteriów	podatki progresywne, proporcjonalne i regresywne	podatkowy w Polsce
14.	Ile wart jest pieniądz?	•wyjaśnia znaczenie terminów: „pieniądz”, „siła nabywcza”, „inflacja”, „stopa inflacji”	•omawia ewaluację pieniądza •wymienia, rozróżnia i charakteryzuje formy pieniądza •wymienia i charakteryzuje właściwości pieniądza •identyfikuje rodzaje inflacji w zależności od przyczyn jej powstania oraz stopy inflacji	•wymienia i charakteryzuje funkcje pieniądza •wymienia i charakteryzuje właściwości pieniądza •omawia skutki inflacji •przedstawia sposoby przeciwdziałania inflacji	•objaśnia obieg pieniądza w gospodarce
15.	Instytucje finansowe w Polsce	•Wyjaśnia znaczenie terminów: „instytucja finansowa”, „instytucje nadzorujące”,	•Wymienia instytucje finansowe	•Wyjaśnia rolę, jaką w gospodarce pełnią instytucje finansowe	•Objaśnia schemat powiązań w systemie finansowym państwa

		„instytucje rynkowe”			
16.	Banki	<ul style="list-style-type: none"> •wyjaśnia znaczenie terminów: „bank”, „system bankowy” •wymienia elementy systemu bankowego w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> •wymienia i charakteryzuje funkcje banku centralnego •rozdziela rodzaje banków ze względu na dominującą działalność •wyjaśnia różnice między bankami komercyjnymi a bankami spółdzielczymi 	<ul style="list-style-type: none"> •wyjaśnia rolę banku centralnego w gospodarce •wymienia i charakteryzuje podstawowe narzędzia polityki pieniężnej NBP •określa znaczenie Rady Polityki Pieniężnej w kształtowaniu polityki pieniężnej NBP 	<ul style="list-style-type: none"> •wyjaśnia, na czym polega polityka pieniężna banku centralnego •identyfikuje rodzaje polityki pieniężnej prowadzonej przez NBP •wykazuje zależność między zmianą stóp procentowych wprowadzoną przez NBP a oprocentowaniem kredytów udzielanych przez banki osobom fizycznym i przedsiębiorcom •wyjaśnia rolę banków w gospodarce
17.	Sztuka wyboru – analiza ofert. Rachunki i lokaty bankowe	<ul style="list-style-type: none"> •wymienia podstawowe rodzaje usług bankowych •rozdziela rodzaje kont osobistych •wyjaśnia znaczenie terminów: „limit 	<ul style="list-style-type: none"> •wyjaśnia zasady funkcjonowania lokat bankowych, wymienia i charakteryzuje ich rodzaje •identyfikuje rodzaje kart płatniczych 	<ul style="list-style-type: none"> •omawia zasady rozsądnego korzystania z karty kredytowej •wyjaśnia zasady wyboru najlepszej lokaty bankowej 	<ul style="list-style-type: none"> •wyjaśnia różnice między stałym a zmiennym oprocentowaniem lokat bankowych •oblicza należne odsetki od lokat bankowych z uwzględnieniem

		debetowy”, „kapitalizacja odsetek”, „karta płatnicza”			różnego oprocentowania i kapitalizacji •porównuje oferty wybranych usług bankowych
18. Kredyty		<ul style="list-style-type: none"> •wyjaśnia znaczenie terminów: „kredyt”, „kredyt konsumencki”, „rzeczywista roczna stopa oprocentowania”, „pożyczka”, „zastaw hipoteczny”, „spread walutowy”, „zdolność kredytowa” •podaje różnice między kredytem a pożyczką 	<ul style="list-style-type: none"> •identyfikuje rodzaje kredytów wg różnych kryteriów (okresu kredytowania, waluty kredytu, przeznaczenia kredytu) •omawia podstawowe prawa przysługujące kredytobiorcy w wypadku umowy kredytu konsumenckiego 	<ul style="list-style-type: none"> •wymienia i omawia kryteria wyboru najlepszego kredytu •wymienia najważniejsze kryteria oceny zdolności kredytowej stosowane przez banki 	<ul style="list-style-type: none"> •oblicza należne odsetki od zaciągniętego kredytu •ocenia możliwość spłaty zaciągniętego kredytu przy określonym dochodzie
19. Sztuka inwestowania. Ryzyko a zwrot z inwestycji		<ul style="list-style-type: none"> •wyjaśnia znaczenie terminów: „inwestowanie”, „instrument finansowy”, „papiery wartościowe”, „obligacje”, „bony 	<ul style="list-style-type: none"> •wskazuje różnice między poszczególnymi rodzajami papierów wartościowych •rozdziela formy inwestowania kapitału 	<ul style="list-style-type: none"> •wymienia rodzaje obligacji ze względu na emitenta •wyjaśnia, czym są fundusze inwestycyjne •wyjaśnia pojęcie „emisja akcji” i zna 	<ul style="list-style-type: none"> •określa rodzaje akcji ze względu na sposób przenoszenia własności oraz wg uprawnień właścicieli akcji •wymienia i charakteryzuje rodzaje funduszy

		<p>skarbowe”, „weksle”, „akcje”, „fundusz inwestycyjny”</p> <ul style="list-style-type: none"> •identyfikuje rodzaje inwestycji wg różnych kryteriów (przedmiotu inwestycji, podmiotu inwestowania) •rozdziela i charakteryzuje inwestycje rzeczowe i finansowe 	<ul style="list-style-type: none"> •wymienia i charakteryzuje kryteria wyboru formy inwestycji 	<p>zasady emisji</p>	<p>inwestycyjnych, uwzględniając potencjalne zyski roczne oraz ryzyko wystąpienia strat</p> <ul style="list-style-type: none"> •oblicza przewidywany zysk z przykładowej inwestycji kapitałowej w krótkim i długim okresie •dostrzega zróżnicowanie stopnia ryzyka w zależności od rodzaju inwestycji oraz okresu inwestowania
20.	Gielda papierów wartościowych	<ul style="list-style-type: none"> •definiuje pojęcie „gielda” oraz charakteryzuje jej rodzaje •wyjaśnia znaczenie terminów: „makler”, „indeks giełdowy”, „ceduła giełdowa”, „hossa”, „bessa” 	<ul style="list-style-type: none"> •wymienia i charakteryzuje instytucje rynku kapitałowego w Polsce •wymienia i omawia rynki giełdowe na GPW •wymienia podstawowe indeksy na GPW 	<ul style="list-style-type: none"> •określa miejsce GPW w systemie rynku kapitałowego •wyjaśnia mechanizm funkcjonowania GPW •omawia systemy notowań na GPW •wyjaśnia znaczenie podstawowych wskaźników giełdowych w podejmowaniu 	<ul style="list-style-type: none"> •analizuje tabele z informacjami giełdowymi •omawia działania podejmowane przed rozpoczęciem inwestowania na giełdzie •omawia rolę giełdy w gospodarce

				decyzji dotyczących inwestowania na giełdzie	
21.	Roczne rozliczenie podatku dochodowego	<ul style="list-style-type: none"> •wyjaśnia znaczenie terminów: „obowiązek podatkowy”, „dochód”, „przychód”, „koszty uzyskania przychodu”, „kwota wolna od podatku”, „ulga podatkowa”, „zaliczka na podatek dochodowy”, „płatnik podatku” 	<ul style="list-style-type: none"> •wymienia ulgi podatkowe obowiązujące w Polsce •wymienia rodzaje formularzy podatkowych 	<ul style="list-style-type: none"> •omawia sposoby obliczania podatku wg różnych stawek podatkowych •omawia zasady wspólnego opodatkowania 	<ul style="list-style-type: none"> •dobiera odpowiedni formularz podatkowy do źródeł przychodu oraz sposobu jego opodatkowania
22.	Jak wypełnić roczne zeznanie podatkowe?	<ul style="list-style-type: none"> •wymienia sposoby złożenia zeznania podatkowego 	<ul style="list-style-type: none"> •wyjaśnia znaczenie terminu „Urządowe Poświadczenie Odbioru” (UPO) 	<ul style="list-style-type: none"> •omawia zasady wspólnego opodatkowania 	<ul style="list-style-type: none"> •wypełnia roczne zeznanie podatkowe na podstawie przykładowych danych

23.	Ubezpieczenia. Projekt edukacyjny „Lekcje z ZUS”	<ul style="list-style-type: none"> •wyjaśnia, czym jest ubezpieczenie •wyjaśnia znaczenie terminów: „ubezpieczyciel”, „ubezpieczający”, „ubezpieczony”, „system zabezpieczenia społecznego”, „ubezpieczenia publiczne”, „ubezpieczenia prywatne”, „polisa ubezpieczeniowa”, „karencja” 	<ul style="list-style-type: none"> •wymienia podstawowe obowiązki ubezpieczonego i ubezpieczyciela •wymienia filary systemu emerytalnego w Polsce •wymienia elementy ubezpieczenia społecznego 	<ul style="list-style-type: none"> •wymienia i charakteryzuje rodzaje ubezpieczeń wg różnych kryteriów (przedmiotu ubezpieczenia, stopnia swobody w zakresie nawiązania stosunku ubezpieczenia) •charakteryzuje poszczególne filary systemu emerytalnego w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> •wskazuje związek pomiędzy swoją przyszłą aktywnością zawodową a wysokością emerytury •wyjaśnia, jaką rolę w gospodarce odgrywają fundusze emerytalne •omawia rolę Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego w polskim systemie ubezpieczeń
24.	Przedsiębiorstwa i ich cele gospodarowania	<ul style="list-style-type: none"> •wymienia i charakteryzuje ekonomiczne cele gospodarowania •wymienia i charakteryzuje społeczne cele gospodarowania 	<ul style="list-style-type: none"> •wymienia i omawia czynniki produkcji •wymienia i charakteryzuje rodzaje działalności gospodarczej 	<ul style="list-style-type: none"> •podaje przykłady działań zgodnych z koncepcją społecznej odpowiedzialności biznesu 	<ul style="list-style-type: none"> •określa rodzaj działalności gospodarczej wg PKD 2007
25.	Klasyfikacja przedsiębiorstw	<ul style="list-style-type: none"> •wyjaśnia, kim jest przedsiębiorca •wyjaśnia znaczenie terminów: „zdolność prawna”, 	<ul style="list-style-type: none"> •omawia klasyfikację wielkościową przedsiębiorstw •wymienia 	<ul style="list-style-type: none"> •wymienia i charakteryzuje formy organizacyjno-prawne przedsiębiorstw 	<ul style="list-style-type: none"> •klasyfikuje rodzaje spółek •omawia znaczenie mikroprzedsiębiorstw w polskim systemie

		„osobowość prawna”	i charakteryzuje formy własności przedsiębiorstw		gospodarki
26.	Zostań swoim szefem	<ul style="list-style-type: none"> •definiuje pojęcia „makrootoczenie przedsiębiorstwa”, „mikrootoczenie przedsiębiorstwa” 	<ul style="list-style-type: none"> •wymienia i charakteryzuje etapy zakładania własnej działalności gospodarczej •wskazuje najczęstsze przyczyny niepowodzeń przedsiębiorstwa 	<ul style="list-style-type: none"> •wymienia i omawia czynniki warunkujące sprawne funkcjonowanie przedsiębiorstwa 	<ul style="list-style-type: none"> •dostosowuje formę organizacyjno-prawną do profilu działalności przedsiębiorstwa
27.	Sztuka zarządzania projektem - biznesplan	<ul style="list-style-type: none"> •wyjaśnia, czym jest biznesplan •wymienia i omawia zasady sporządzania biznesplanu •wyjaśnia pojęcia: „analiza rynku”, „rynek potencjalny” 	<ul style="list-style-type: none"> •wymienia i charakteryzuje elementy biznesplanu 	<ul style="list-style-type: none"> •uzasadnia przydatność sporządzania biznesplanu niezależnie od etapów rozwoju przedsiębiorstwa •wyjaśnia, na czym polega analiza strategiczna SWOT 	<ul style="list-style-type: none"> •sporządza projekt własnego przedsiębiorstwa oparty na biznesplanie
28.	Kompetentny lider - zarządzanie przedsiębiorstwem	<ul style="list-style-type: none"> •definiuje terminy: „styl kierowania”, „motywowanie”, „efekt synergii” •wymienia i omawia 	<ul style="list-style-type: none"> •wymienia i omawia zasady organizacji pracy w firmie •wymienia cechy dobrego kierownika 	<ul style="list-style-type: none"> •wymienia i charakteryzuje elementy procesu zarządzania oraz jego przebieg 	<ul style="list-style-type: none"> •dowodzi skuteczności łączenia różnych sposobów motywowania podwładnych

		zasady pracy zespołowej	(lidera zespołu)	<ul style="list-style-type: none"> •wymienia różne style zarządzania i wyjaśnia, na czym one polegają •wymienia i omawia cechy dobrego wykonawcy 	
29.	Jak sfinansować działalność gospodarczą?	<ul style="list-style-type: none"> •definiuje pojęcia: „majątek trwały”, „majątek obrotowy”, „aktywa przedsiębiorstwa”, „pasywa przedsiębiorstwa”, „bilans”, „amortyzacja”, „rachunek zysków i strat”, „próg rentowności”, „koszt całkowity”, „całkowity koszt jednostkowy” 	<ul style="list-style-type: none"> •wymienia i charakteryzuje podstawowe składniki bilansu 	<ul style="list-style-type: none"> •podaje przykłady kosztów stałych oraz zmiennych przedsiębiorstwa •podaje różnice między księgowością pełną a księgowością uproszczoną 	<ul style="list-style-type: none"> •wskazuje sposoby finansowania działalności gospodarczej •analizuje przykładowy wynik finansowy przedsiębiorstwa
30.	Marketing. Reklama – informuje czy omamia?	<ul style="list-style-type: none"> •wyjaśnia, czym jest marketing, oraz wymienia jego cele •wymienia rodzaje mediów reklamowych 	<ul style="list-style-type: none"> •wyjaśnia, czym jest promocja, oraz charakteryzuje jej narzędzia •wyjaśnia, czym jest reklama, oraz omawia cele 	<ul style="list-style-type: none"> •wskazuje pozytywne i negatywne przykłady wpływu reklamy na konsumentów 	<ul style="list-style-type: none"> •odczytuje informacje zawarte w reklamach, odróżniając je od elementów perswazyjnych

			<p>działań reklamowych</p> <ul style="list-style-type: none"> •wyjaśnia znaczenie terminu „marketing mix” oraz charakteryzuje jego elementy 		
31.	Etyka w pracy i w biznesie	<ul style="list-style-type: none"> •wyjaśnia znaczenie terminu „etyka zawodowa” •definiuje pojęcie „mobbing” •wyjaśnia pojęcie „korupcja” 	<ul style="list-style-type: none"> •rozdziela zachowania etyczne i nieetyczne w wypadku pracodawcy i pracownika •wymienia działania etyczne i nieetyczne w biznesie •wymienia przejawy mobbingu, jego skutki oraz sposoby przeciwdziałania mobbingowi •identyfikuje rodzaje korupcji 	<ul style="list-style-type: none"> •charakteryzuje reguły moralne i normy prawne jako elementy etycznego postępowania •wymienia zasady etycznego pracownika – kodeks etyczny •wymienia przyczyny i skutki oraz sposoby przeciwdziałania korupcji 	<ul style="list-style-type: none"> •wymienia, rozdziela oraz charakteryzuje podstawowe wartości etyczne w biznesie •analizuje przebieg kariery zawodowej osoby, która – działając zgodnie z zasadami etyki – odniosła w życiu zawodowym sukces •dowodzi negatywnego wpływu szarej strefy na gospodarkę
32.	Rynek pracy	<ul style="list-style-type: none"> •definiuje pojęcia: „praca”, „humanizacja pracy”, „aktywność 	<ul style="list-style-type: none"> •przedstawia pracę jako wartość •wymienia i omawia bodźce skłaniające 	<ul style="list-style-type: none"> •omawia skutki nadmiernego popytu na rynku pracy •wymienia i 	<ul style="list-style-type: none"> •analizuje popyt na pracę i podaż pracy, uwzględniając czynniki wpływające na

		<p>zawodowa”, „współczynnik aktywności zawodowej”, „bezrobocie”</p> <ul style="list-style-type: none"> •wyjaśnia, czym jest rynek pracy, i wymienia jego uczestników 	<p>człowieka do podejmowania pracy</p> <ul style="list-style-type: none"> •wyjaśnia motywy aktywności zawodowej człowieka 	<p>charakteryzuje przyczyny oraz konsekwencje zjawiska nierównowagi na rynku pracy</p>	<p>wielkość popytu i podaży pracy</p>
33.	<p>Poszukiwanie pracy – najlepsza praca dla mnie</p>	<ul style="list-style-type: none"> •wyjaśnia, czym jest aktywne poszukiwanie pracy •wyjaśnia, jak rozpoznać własne predyspozycje i możliwości zawodowe 	<ul style="list-style-type: none"> •wymienia i omawia sposoby poszukiwania pracy 	<ul style="list-style-type: none"> •wyjaśnia, na czym polega rozpoznanie rynku pracy (uwzględniające zawody deficytowe i nadwyżkowe–oraz najczęstsze oczekiwania pracodawców) •uzasadnia konieczność jednoczesnego korzystania z kilku metod szukania pracy •odróżnia wiarygodne oferty pracy 	<ul style="list-style-type: none"> •analizuje własne możliwości znalezienia pracy na rynku lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim •wyszukuje oferty pracy, uwzględniając własne możliwości i predyspozycje •
34.	<p>Dokumenty aplikacyjne</p>	<ul style="list-style-type: none"> •Wymienia rodzaje dokumentów aplikacyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> •wymienia zasady pisania CV i listu motywacyjnego •wymienia 	<ul style="list-style-type: none"> •wymienia kompetencje miękkie, na które najczęściej zwracają uwagę 	<ul style="list-style-type: none"> •wymienia i omawia elementy dokumentów aplikacyjnych (uwzględniając

			najczęstsze błędy w CV i listach motywacyjnych	pracodawcy	Europass) •tworzy dokumenty aplikacyjne dotyczące konkretnej oferty pracy
35.	Zrobić dobre wrażenie czyli rozmowa kwalifikacyjna	<ul style="list-style-type: none"> •wymienia etapy procesu rekrutacji pracowników •wyjaśnia znaczenie terminu „rozmowa kwalifikacyjna” 	<ul style="list-style-type: none"> •wyjaśnia znaczenie rozmowy kwalifikacyjnej w procesie rekrutacji •wymienia zasady przygotowania się do rozmowy kwalifikacyjnej 	<ul style="list-style-type: none"> •wymienia zasady dobrego zaprezentowania się na rozmowie kwalifikacyjnej •analizuje najczęściej zadawane pytania podczas rozmowy kwalifikacyjnej 	<ul style="list-style-type: none"> •stosuje różne formy komunikacji werbalnej i niewerbalnej w celu autoprezentacji oraz prezentacji własnego stanowiska •uczestniczy w rozmowie kwalifikacyjnej w warunkach symulowanych
36.	Zatrudnienie	<ul style="list-style-type: none"> •wyjaśnia znaczenie terminów: „kodeks pracy”, „stosunek pracy”, „świadczenie pracy”, „płaca” •wymienia rodzaje umów o pracę •wymienia umowy cywilnoprawne (umowę-zlecenie i umowę o dzieło) •wymienia i omawia funkcje płacy 	<ul style="list-style-type: none"> •wyjaśnia znaczenie Kodeksu pracy jako podstawowego aktu prawnego regulującego prawa i obowiązki pracowników oraz pracodawców •wymienia formy rozwiązania umowy o pracę •wymienia podstawowe prawa i obowiązki pracownika (w tym 	<ul style="list-style-type: none"> •wymienia i omawia podstawowe zasady prawa pracy •analizuje formy wynagrodzenia wynikające z systemu płac, a następnie wskazuje wady i zalety każdej z nich z punktu widzenia pracownika oraz pracodawcy 	<ul style="list-style-type: none"> •analizuje i interpretuje szczegółowe zapisy prawa pracy •analizuje formy zatrudnienia na podstawie umów cywilnoprawnych, a następnie wskazuje podstawowe cechy odróżniające je od umowy o pracę •analizuje poszczególne rodzaje umów o pracę, a następnie wskazuje ich wady i zalety z

		<ul style="list-style-type: none"> •wymienia instytucje w Polsce stojące na straży praw pracowniczych 	<p>pracownika młodocianego) oraz pracodawcy</p> <ul style="list-style-type: none"> •wymienia i charakteryzuje rodzaje płacy (minimalna, netto, brutto) •wymienia i charakteryzuje rodzaje systemów płac 		<p>punktu widzenia pracownika oraz pracodawcy</p> <ul style="list-style-type: none"> •oblicza płacę netto
37.	Bezrobocie. Sytuacja na rynku pracy w UE	<ul style="list-style-type: none"> •wyjaśnia pojęcia: „bezrobocie”, „stopa bezrobocia”, „osoba bezrobotna”, „BAEL” •wymienia swobody wspólnego rynku i charakteryzuje swobodę przepływu osób 	<ul style="list-style-type: none"> •wymienia warunki, które trzeba spełnić, aby otrzymać status bezrobotnego •charakteryzuje rodzaje bezrobocia •analizuje stopę bezrobocia wg BAEL w krajach UE i wyciąga wnioski 	<ul style="list-style-type: none"> •identyfikuje rodzaje bezrobocia ze względu na przyczynę i formę występowania •wymienia negatywne i pozytywne skutki bezrobocia •wymienia i omawia sposoby walki z bezrobociem (pasywne i aktywne) •wymienia przyczyny migracji zarobkowych Polaków 	<ul style="list-style-type: none"> •uzasadnia potrzebę aktywnej i efektywnej walki z bezrobociem •oblicza stopę bezrobocia •analizuje dane statystyczne dotyczące wielkości i struktury bezrobocia w Polsce •formułuje wnioski na temat bezrobocia w województwie, w którym mieszka •omawia zróżnicowanie warunków pracy i życia w UE (uwzględniając stopę bezrobocia i przeciętne roczne

					dochody)
38.	Handel zagraniczny. Współpraca gospodarcza Polski z zagranicą	<ul style="list-style-type: none"> •wyjaśnia znaczenie terminów: „handel zagraniczny”, „eksport”, „import”, „bilans handlu zagranicznego” •wymienia bariery ograniczające handel zagraniczny 	<ul style="list-style-type: none"> •określa zakres współpracy międzynarodowej •wymienia nazwy państw o największym udziale w handlu zagranicznym (eksportcie i imporcie) 	<ul style="list-style-type: none"> •omawia znaczenie handlu zagranicznego w gospodarce oraz wymienia korzyści wynikające z wymiany handlowej •podaje przykłady polskich „hitów eksportowych” 	<ul style="list-style-type: none"> •wymienia głównych partnerów handlowych Polski oraz omawia strukturę handlu zagranicznego i jego znaczenie dla naszego kraju •analizuje wpływ kursu walut na handel zagraniczny i gospodarkę
39.	Procesy globalizacji	<ul style="list-style-type: none"> •wyjaśnia pojęcie „globalizacja” •wyjaśnia znaczenie terminu „antyglobalista” 	<ul style="list-style-type: none"> •wymienia i charakteryzuje płaszczyzny globalizacji •wymienia główne centra gospodarcze i finansowe świata 	<ul style="list-style-type: none"> •omawia rolę globalnych korporacji w rozwoju globalizacji •wymienia i omawia korzyści i zagrożenia wynikające z globaliz. •wymienia i charakteryzuje poz. i neg. skutki globaliz. na poszczególnych jej płaszczyznach 	<ul style="list-style-type: none"> •ocenia wpływ globalizacji na gospodarkę Polski •podaje przykłady oddziaływania globalizacji na poziom życia i model konsumpcji •wyszukuje informacje o aktualnych tendencjach i zmianach w gospodarce świata i Polski